

پیغمبری زردشت و پاره‌ای از افرادی که پس از او آمدند استدلال می‌کنند به این بیان که هر موضع که عرض آبادانی آن بیش از سی و سه درجه باشد نمی‌تواند از آنجا پیغمبری بیرون آید، زیرا کواکب سیار هرگز مسامت رأس ساکنان این موضع نیست؛ چه، این عدد مجموع میل کلی با عرض زهره است که از همهٔ سیارات عرضش بیشتر است و این استدلال هر چند با واقع و حقیقت مطابق باشد ضعیف است».

مأخذ: [المدخل الی علم احکام النجوم، مقدمه، ص ۵۳-۵۶]

یعنی در حدود ۲۳۰۰ سال پیش از میلاد، میل زمین ۲۴ درجه بوده است و این نشانگر آن است که در آن روزگار منجمان به کارهای رصدی اشتغال داشته و محاسبات دقیقی انجام می‌داده‌اند. البته قابل ذکر است که با ۲۴° بودن میل زمین، قسمت آبادان زمین در مدار ۶۶ درجه که مدار قطبی بوده است واقع می‌شود و نیمهٔ ۶۶ درجه که ۳۳ درجه است در نظر مردم از چنان اعتباری برخوردار بوده که حتی خاستگاه پیامبران نیز بدان مربوط می‌شده است. چنانکه بیرونی^۱ می‌نویسد: «برخی از پیروان علم نجوم

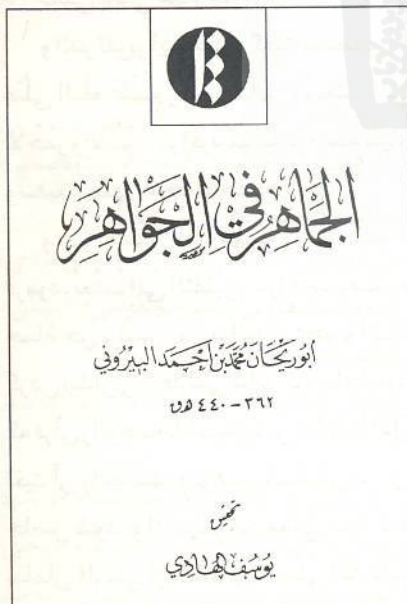
پی‌نوشتها:

۱. یحیی بن ابی منصور، الزیج المأمونی الممتحن، ص ۱۱۵، فرانکفورت، ۱۹۸۶ م.
۲. ابن هبنتا، المغنی فی احکام النجوم، جلد ۱، ص ۱۷۳ و ۲۱۸، فرانکفورت، ۱۹۸۷ م.
۳. ابوریحان بیرونی، جلد ۱، ص ۳۶۳.
۴. ابوریحان بیرونی، ص ۸۴.
۵. ابوریحان بیرونی، جلد ۱، ص ۳۶۳.
۶. ابوریحان بیرونی، ص ۸۴.
۷. ابوریحان بیرونی، جلد ۱، ص ۳۶۳.
۸. تحدید نهایات الاماکن، ص ۸۵.
۹. ص، ۸۹-۸۵.
۱۰. آثار الباقیه، ص ۵۴۴.

1. Herrmann, J, Grosses lexikon der Astronomie S. 294, München, 1986.
2. Weigert, A, abc Astronomie S.298, Hanau, Main, 1979.

بیرونی و سنجش وزن مخصوص در الجواهر فی الجواهر

کتبی که مسلمین دربارهٔ سنگ‌های معدنی نوشته‌اند، از نظر علمی در یک سطح نیستند. بعضی مانند الجواهر تألیف ابوریحان بیرونی است که از نظر علمی برتر از سایرین است. مطالب افسانه‌ای و غیرمعقول در آن کم است. در این کتاب ابوریحان وزن مخصوص ۱۸ کانی را نیز تعیین نموده که با وزن مخصوص امروزی آنها خیلی کم تفاوت دارد و به عنوان مثال بعضی از آنها نام برده می‌شود:

مأخذ: کانی شناسی در ایران قدیم؛ تألیف مهندس محمد زاوش؛ تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی؛ ۱۳۷۵.

شرح	وزن مخصوص ابوریحان	وزن مخصوص امروز
یاقوت آسمانی Saphir	۳,۹۷	۴,۰۱-۴,۰۹
یاقوت سرخ Rubis	۳,۸۵	۳,۹۵-۴,۱۴
لعل Spinelle	۳,۵۸	۳,۵-۳,۷
زمرد Emeraude	۲,۷۵	۲,۶۵-۲,۷۵
عقیق سرخ Cornaline	۲,۵۶	۲,۵-۲,۸
لاجورد Lapis-Lazuli	۲,۶۰	۲,۴-۲,۸